

Un "mafiós" anomenat Andreotti

Lex-secretari general de l'ONU, Javier Pérez de Cuéllar, i l'ex-cap de la diplomàcia alemanya, Hans-Dietrich Genscher, són només algunes de les personalitats que s'han vingut a declarar a Palerm com a testimonis de la defensa. El dia 26 serà una data històrica; comença l'anomenat "judici del segle", l'esperat procés que ha de dirimir, a la capital siciliana, si el set vegades cap del govern italià i ministre en vint-i-una ocasions més és membre de la màfia o no.

Andreotti, malgrat tot, no ha perdut la ironia ni el sentit de l'humor que el caracteriza encara com "la Volpe" (guineu) als seus setanta-sis anys. "He estat divuit vegades davant els jutges instructors i sempre n'he sortit bé i m'han hagut de demanar excuses", ha declarat aquest home que, si bé les circumstàncies i els canvis han apartat del poder, és encara avui un punt de referència per a molts mandataris conservadors internacionals, que no dubten a demanar-li consell. Incombustible com cap altre polític occidental ("el poder desgasta qui no en té"), diminut i encorbat, amb més aspecte de venerable sagristà de poble que no pas de mafiós totpoderós, ha superat sempre amb l'habilitat i la contundència pròpies de Clint Eastwood tot duel amb la justícia. Enrere són els escàndols de les compres d'avions, els contractes petrolers, els fraus fiscals, la lògia maçònica P-2 o la xarxa Gladio. Sempre, com un dur del Far-West, ha acabat derrotant els seus enemics i espolsant-se, com si res, la pols de les espatlles.

El polèmic petó. Mai un petó no havia causat a Itàlia tant d'escàndol. Almenys en una ocasió Andreotti i el gran *capo* de la màfia siciliana, Totò Riina (empresonat el gener del 93), van protagonitzar aquesta salutació, pròpia dels *uomini d'onore*. La greu denúncia, la fa un dels testimonis sobre els quals es basen les imputacions al senador: Baldasare Di Maggio, ex-xofer del "padri" Riina, i peça clau en la seva captura. Els principals testimonis del procés són, com Di Maggio, una quinzena de mafiosos "penedits" que col·laboren amb els jutges per evitar dures condemnes. Les prop de 2.000 pàgines de la memòria de l'acusació i les 90.000 dels documents aportats fan referència a la relació d'Andreotti amb la cúpula mafiosa, sigui personalment, sigui a través del cap del seu corrent democristià a Sicília, Salvo Lima. També mencionen els cosins Salvo, dos industrials pertanyents igualment a la màfia palermitana. Segons els "penedits", aquests últims, amb el suport del senador, havien de pressionar sobre el corrupte president de la secció penal del Tribunal Suprem d'aleshores, Corrado Carnevale, perquè decretés la llibertat de caps mafiosos empresonats. Tot, en canvi del suport de l'organització criminal a la Democràcia Cristiana durant les eleccions.

El senador vitalici democristià Giulio Andreotti, el símbol dels últims cinquanta anys de la vida política italiana, es troba contra les cordes, i aquests últims mesos ha mogut cel i terra per evitar una condemna que seria un escàndol internacional.

Andreotti també ha estat acusat —en un altre cas— per la fiscalia de Perusa d'haver cooperat en l'homicidi del periodista Mino Peccorelli, el 20 de març de 1979, quan aquest era a punt de publicar revelacions sobre suposades il·legalitats financeres de l'ex-primer ministre.

"A qui s'adreçava Lima quan la màfia siciliana necessitava alguna cosa? A l'honorable Andreotti, respon el penedit Leonardo Messina. A qui s'adreçava l'honorable Lima per 'ajustar i arreglar' els processos dels mafiosos? Sempre a l'honorable Andreotti, diu el penedit Gaspare Mutuolo". Un paràgraf del sumari que deixa molt clares les acusacions.

El cap dels jutges antimàfia de Palerm, Giancarlo Caselli, sembla convençut que aquesta vegada Andreotti no s'escaparà, com en les altres ocasions, de la implacable acció d'una justícia que diu que compta amb proves irrefutables, però que és criticada, des de molts estaments, pel fet de basar la majoria d'acusacions en declaracions d'homes de dubtosa credibilitat.

La defensa d'Andreotti basa també la demostració de la innocència del senador en el suposat interès de la justícia a obtenir una sentència condemnatòria. En aquest sentit no seria estrany que, al començament del judici, els advocats fessin servir qualsevol argücia legal per ajornar un procés que, sigui com sigui, pot durar anys. El mateix senador declarava fa uns mesos: "Podem provar que s'han pagat diners al marge del que correspon a l'estatut oficial que tenen els penedits (...) Demanarem que es comprovi si, coincidint amb les declaracions contra mi, la retribució oficial dels penedits ha estat considerablement augmentada".

Movent els fils, aquests últims mesos, als Estats Units i entre diversos ex-líders occidentals —hom parla fins i tot de contactes amb Margaret Thatcher o Henry Kissinger— Andreotti prova d'obtenir suports d'impacte, per si les coses no van prou bé en el procés de Palerm. Finalment, 116 testimonis, entre els quals hi ha ex-ambaixadors nord-americans, el "cap històric" de la màfia, Gaetano Badalamenti, l'ex-president de la República, Francesco Cossiga, i ex-ministres, s'han vingut a defensar el senador. Però, com ja hem dit al començament, Andreotti no en té prou amb la terra i també remou el cel. Si més no, això ha fet amb l'Església Catòlica, amb la qual des de sempre manté vincles ben estrets. El diari del Vaticà *L'Osservatore romano* publicava fa poc un editorial titulat "La paraula dels penedits contra Giulio Andreotti", en el qual advertia que "la Justícia no és justicialisme ni el govern dels penedits", i que poden ser certes les sospites que, tot processant Andreotti, hom vulgui processar "cinquanta anys de vida democràtica italiana".

L'anomenat "cas Tortora" ha fet que la figura dels penedits s'hagi desacreditat molt a Itàlia aquests últims mesos i que la poètica sobre l'ús

que en fan els jutges hagi estat virulenta. Enzo Tortora era un popular presentador de televisió, implicat en un procés per tràfic de drogues per un camorrista penedit, anomenat Gianni Melluso. Doncs bé, Melluso ha confessat fa poc que la seva declaració contra Tortora era falsa i que ho va fer per pressions de la policia. Tortora ha estat rehabilitat de les acusacions d'associació mafiosa i de tràfic de drogues, però no ho ha pogut veure; es va morir de càncer ja fa set anys, després de set mesos de presó preventiva i d'una condemna de deu anys.

"Garant de Cosa Nostra". Els fiscals de Palerm, que citaran a declarar a quatre-centes persones, han aconseguit a última hora, després de dos anys d'investigació, un "supertestimoni", lliure de sospites. No és un penedit, ni té cap antecedent penal. Es tracta d'un barman expert d'un hotel de Catània, que afirma que va veure Andreotti amb el "capo" Nitto Santapaola el juny del 1979. Tot plegat permet a la fiscalia no sols de dir amb contundència que Giulio Andreotti era el garant de Cosa Nostra i el punt de contacte a Roma per a les necessitats del crim organitzat, ans pertanyia activament a l'associació mafiosa. Els acusadors afirmen que poden demostrar que es va reunir diverses vegades amb caps importants entre el 1979 i el 1987, i que en l'última de les reunions hi va haver el famós petó. Andreotti —segons l'acusació— després del fracàs per a pressionar els jutges perquè anul·lessin nombroses condemnes del "maxi-procés" contra la màfia, que es va acabar al 1992, va veure que aquesta responia a la "ruptura del pacte" assassinant el seu amic Salvo Lima i l'empresari Ignazio Salvo.

Ara, en aquests dies previs al procés, la presidenta de la Comissió Antimàfia de la Cambra de Diputats, Tiziana Parenti (Forza Italia), ha escrit que és urgent que el Parlament trobi resposta "als greus interrogants que, en l'ordre polític nacional i internacional, s'han plantejat arran del procés d'Andreotti, en els quals s'obre un context general que ha permès a la màfia de ser l'àrbitre de les decisions més importants en diversos sectors de la vida de la nació".

Sigui com sigui, el cas d'Andreotti no es planteja pas només com un judici de l'home que ha planat permanentment com una ombra sobre la vida del país, fins a la caiguda del vell sistema arran de la croada anti-corrupció dels jutges milanesos. A Palerm, examinaran la causa d'Andreotti com a protagonista d'un sistema polític, el de la Primera República, que per tal de no cedir ni un pam al Partit Comunista va ser capaç de pactar amb el diable. El risc de barrejar un judici polític amb un de penal, tothom el té present.

Membres de la màfia, democristians o socialistes, han ocupat alts càrrecs a Sicília, on fins fa uns anys no hi havia pràcticament cap batlle net

Francesco Cossiga i Giulio Andreotti, quan eren president de la República i primer ministre respectivament. Més d'un centenar de testimonis, entre els quals hi ha l'ex-president italià, ex-ambaixadors nord-americans i el "cap històric" de la màfia, Gaetano Badalamenti, s'han avingut a defensar el senador. El procés tindrà un altíssim contingut polític.

de sospites. Aquest és un fet comprovat; però que el nexa de l'organització a Roma fos un home clau com Andreotti, tothom n'ha parlat fins ara, però sense poder demostrar res.

És cert que Nando Della Chiesa, fill del prefecte antimàfia de Palerm assassinat, acusa habitualment Andreotti de ser al darrere de la mort del general; tothom coneix també les paraules de l'ex-democristià, i ara abanderat de la lluita contra la màfia, l'actual batlle de Palerm, Leoluca Orlando, quan parla d'Andreotti com d'un autèntic "*capo di tutti capi*".

"Il divino Giulio", com també l'han anomenat, ha estat assenyalat finalment com el personatge que respon al nom del Grande Vecchio (el gran vell), l'home que suposadament mou tots els fils de les trames ocultes del país, una llegenda que abona les teories conspiratives a les quals són tan afeccionats els italians. Sigui el gran mestre de la lògia maçònica P-2 Licio Gelli o Andreotti la personalitat real que s'amaga sota la disfressa del Grande Vecchio, es fa difícil de creure que aquest hagi existit mai. El professor Moriarty, l'enemic acèrrim de Sherlock Holmes, o el Dr. No, el cervell de l'imperi del mal que combat James Bond, són recursos novel·listics brillants, però la realitat del nostre món és prou diferent. Encara que sigui en un sol estat, com Itàlia, on durant la postguerra es va crear un sistema prou eficaç de contenció del Partit Comunista més fort d'Occident, és difícil d'imaginar que un sol home —tant poderós com es vulgui— fos capaç de controlar-ho tot. Sigui com sigui, és cert que Andreotti només arribà al cim quan —un cop assassinat per les Brigades Roges el seu rival de partit, Aldo Moro— va poder garantir als Estats Units que mai els comunistes no arribarien a disposar de parcel·les de poder al cor de l'estat.

Va ser Moro mateix qui va dir en una ocasió que Giulio Andreotti seria l'últim de caure, però que la seva caiguda seria desastrosa. A Palerm, el dia 26, es pot començar a escriure aquest final.

Vicenç Lozano